

L'EXPORTACIÓ DE CARXOFES I ENCIAMS AL PRAT (1919-1971)

Poc temps després d'haver-se acabat la guerra europea del 1914 - 1918, es van valoritzar molt els productes agrícoles en els mercats europeus, iniciant-se a partir de 1919, l'exportació de verdures del delta del Llobregat a diversos països. Això conjuntament amb l'establiment de grans indústries a la població van dinamitzar l'economia local, com mai abans s'havia vist.

En aquesta conferència intentarem rememorar diversos aspectes de l'exportació de carxofes i enciams a El Prat, que l'emmarquem en el període 1919-1971. excepte en el període la guerra civil i primers anys de la postguerra, que l'activitat exportadora va quedar totalment paralitzada. Intentarem alhora analitzar el que va suposar l'exportació en diverses vessants, un dels principals es el seu gran impacte que produir en l'activitat econòmica de la població en aquesta època.

En acabar la guerra europea, 1914-1918, hi va haver per part d'alguns agricultors del delta del Llobregat, un gran interès d'iniciar l'exportació de verdures, especialment de escarxofes a diferents països europeus. Tot fa suposar que l'inici de l'exportació de carxofes es va iniciar la temporada 1918-1919, no abans.

Els primers exportadors del productes de camp pratencs, els que van obrir el camí amb les primeres exportacions i en l'obertura de nous mercats, van de ser el més reconeguts, com així va ser en el cas de Josep Pejoan Comas "Xagó", que va obtenir el reconeixement no només de l'Ajuntament d'El Prat que el va nomenar "Fill Adoptiu", i les institucions agrícoles locals, sinó també que el seu reconeixement va ultrapassar l'àmbit local, en ser-li atorgada la Medalla de Mèrit Agrícola.

L'exportació es verificava, principalment durant els primers anys des de l'estació ferroviària d'El Prat de Llobregat de la companyia "Madrid, Zaragoza y Alicante", coneguda per M.Z.A., antecessora de la RENFE.. Val a dir que l'any 1928 "... en la estación de ferrocarril de este pueblo se facturaron el pasado año para el extranjero dos mil vagones con ocho millones de kilos de alcachofas".

Al llarg de la dècada dels anys 30, degut al progressiu increment de l'activitat exportadora de verdures, es va constituir a la nostra població un teixit de diversos tallers, "porxos" i empreses de transport, per tal de facilitar i millorar l'exportació. Aquestes empreses generaven molt llocs de treballs, durant la temporada de l'exportació, especialment entre les dones, que es cuidaven de classificar i encaixar les verdures en els "porxos", que en aquell temps es van anant construint en diversos punts, preferentment en la perifèria del nucli urbà. La temporada 1935-1936 va ser la millor d'abans de la guerra civil.

Després de la guerra civil, cap l'any 1948 es torna a enviar les primeres partides de carxofes i enciams als mercats europeus, però és a principis de la dècada dels anys 50, ja recuperada en bon part Europa dels estralls de la II Guerra Mundial, quan van obrir progressivament els seus mercats, facilitant als exportadors de la comarca del Baix Llobregat, i particularment als pratencs l'activitat exportadora. Tot i això encara s'hagueren de superar moltes dificultats.

El mes de febrer de 1951, s'anunciava a la premsa local que "La exportación de esta hortaliza a varios mercados europeos continua fabrilmente, lo que hace augurar interesantes posibilidades a nuestra economía agraria, como antaño sucediera".

En el decurs de la dècada dels anys 50, es van establir al Prat, importants empreses exportadores foranies, la majoria de les quals tenien contractats, en alguns casos associats, empresaris pratencs pel que cuiden especialment dels contactes amb els pagesos locals i especialment amb l'organització dels treballs de recollida, transport, classificació i empaquetatge de les verdures, però que no intervenen directament amb les negociacions i contactes mercantils amb els majoristes europeus, cosa que queda reservada a l'empreses exportadores. Es el cas de les empreses « Etasa », « Improver » « Verfruit » entre altres,

Al llarg de bona part dels anys 60 del segle XX, l'enciam va ocupar el primer lloc en l'exportació als mercats europeus, procedents del terme municipal d'El Prat, superant àmpliament al de les carxofes. Això va suposar gairebé un monocultiu dels productes d'exportació.

La temporada 1962/1963 es van exportar 22.472.284 Kg. d'enciam "Trocadero", sent la millor de la història.

Un informe de l'agència "Cifra" publicat el mes de gener de 1964, recollida per diversos periòdics de la capital, es referia a la importància de l'exportació d'enciam i d'escarola a la població d'El Prat. Segons aquesta agència de notícies " *De 40 a 50 camiones o vagones salen diariamente de nuestra población hacia la frontera con un total de unas 25.000 cajas de 24 piezas cada una.*(12.12)

La riquesa obtinguda per l'activitat exportadora de verdures es van repartir fonamentalment entre els agricultors, els exportadors, i els jornalers, homes i dones, certament amb una proporció diferent. Mai abans tantes dones van aportar diners a l'economia familiar, treballant en els magatzems o "porxos", com eren coneguts, durant els sis mesos que durava la temporada de l'exportació.

Josep Ferret Pujol.

El Prat de Llobregat, 6 de maig de 2010